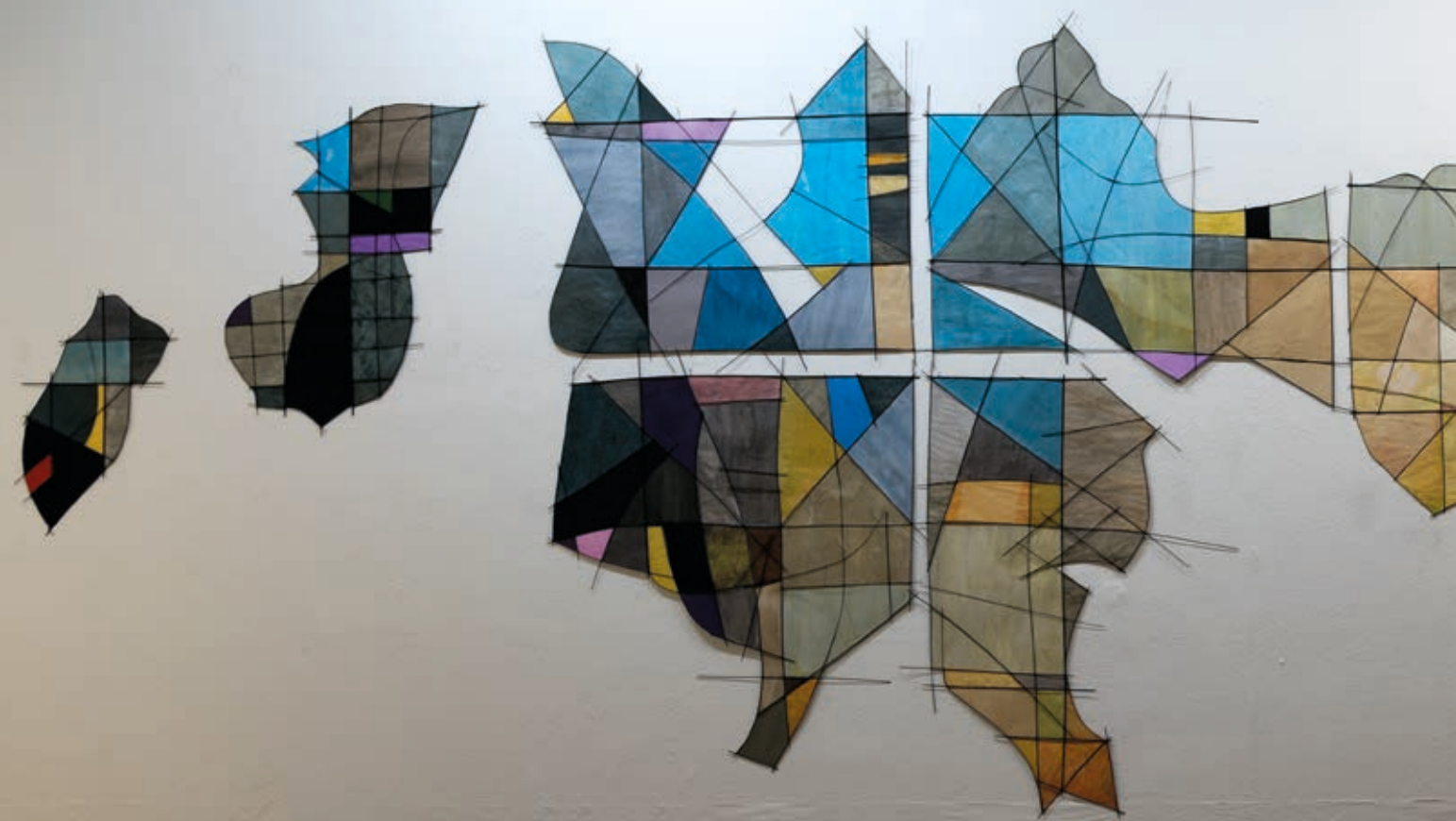

Nem repülnek, lebegnek

Bodóczky István *Játsszuk azt,
hogy meghaltunk* című kiállítása

AKNAI KATALIN

Artus Stúdió, 2020. X. 27. – XII. 22.

*Te csellengő, incselgő lelkecske,
animula, mulattass, mulandót,
félbe tréfáidat ne szakaszd [...]*

VÁRADY SZABOLCS:
HADRIANUS-VÁLTOZAT

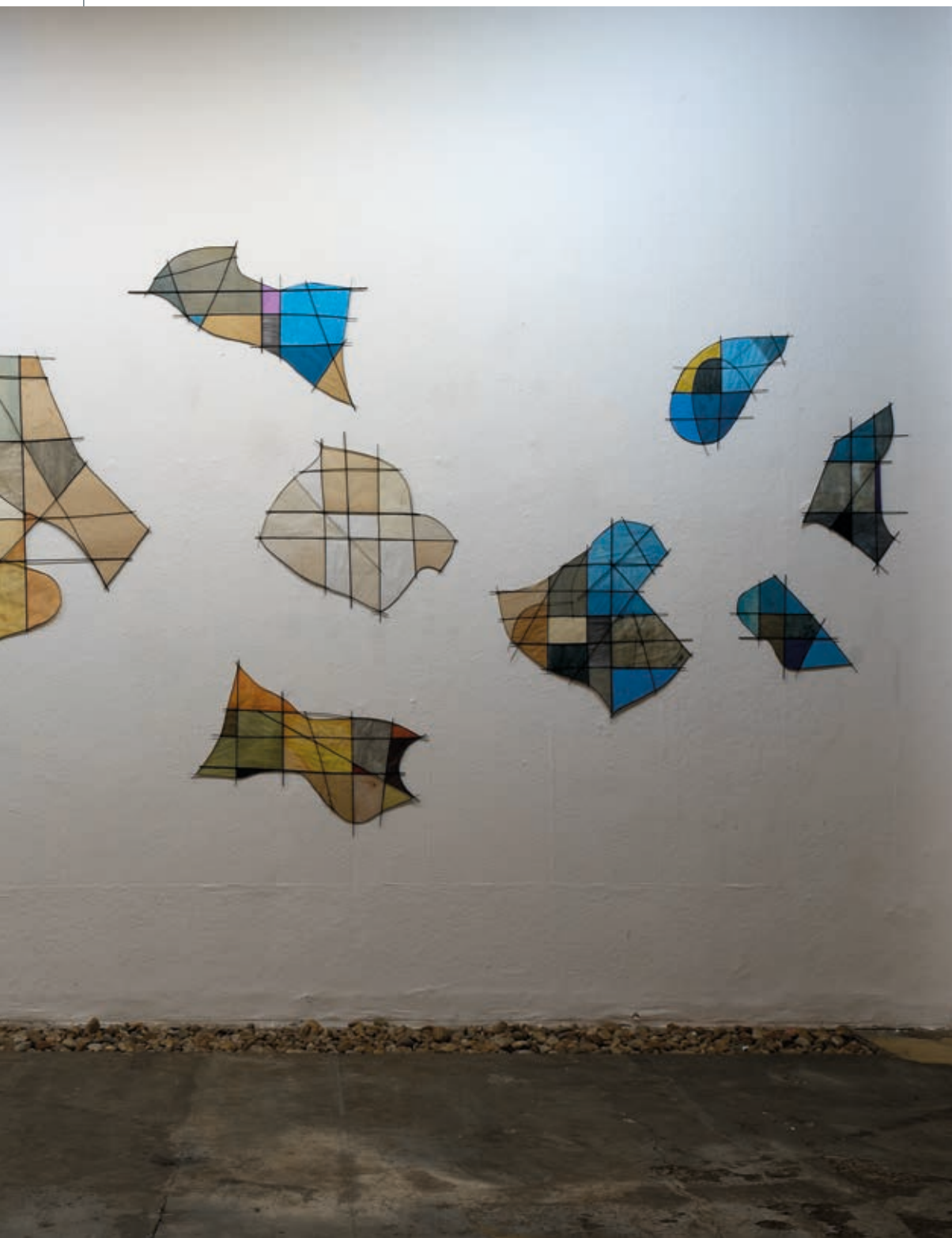
Játsszuk azt, hogy játszunk megint! Valahogy inkább így fejezném be a mondatot azóta, hogy Bodóczy István kimondta, és behívott a játékba az Artus Kapcsolóterébe. És akkor nem is gyalog mennék a Sztregova utcába, hanem egy termik spiráljára ülve, bizonyára egy kis kitérőt téve – de ki bánja ezt – a dél-budai lankákon közelítenék, majd a tetőn átereszkedve telepednék le a betonarchitrávra, és ráfújnák az egyik lebegő térbeli konstrukcióra, Bodóczy István egyik alakváltozatára.

A lágyan ívelt bambusztest a levegőben, mint általában, lebeg, nincs kitüntetett irány, azért egy képzeletben meghosszabított zsinór éppen fölfelé hatóan mozgatja a szálat. Nem tudjuk, csak sejtjük. Vagy a közönség összeadódó ki- és belégzésével elegyedve egyszerűen csak éli az életét. A befejezett jövő bonyolult grammatikai és gondolati szerkezete hosszú tanulódó után most világosodik meg kissé. Előhúz ismerős emlékeket, játékba oltott félelmet, a szó mágiáját, a halál gondolatát. Hogy van itt, ha nincs itt?

A belső térből hallani is ideszűrődő hangját, figyelek, amint éppen a pedagógus- és a művészpálya összeegyeztetésének nehézségeiről beszél, és már nem is az köt le, hogy mit mond, hanem az, hogy hogyan. Hogy mi az, ami Istvánt hallgatva olyan elidegeníthetetlenül körbevonja alakját, ami mindig, így retrospektíve is

BODÓCZKY ISTVÁN:

*Az ismert világ
térképe, 2020,
14 db, bambusz,
papír, vegyes
technika*

Fotó: Berényi Zsuzsa

CECILIA BANDEIRA: *Bodóczy István*, 2020, dokumentumfilm, 10' 30''

ott volt. Szinte hangosan mormogom: az otthonosság. Az, amelyik a gyerekkor arany napjaiban időz, és egy sárkányreptető pedagóguskalandor kell ahhoz, hogy a felszínre hívja. (Na, igen, ez is csak most jutott eszembe, hogy akkor most Bodóczy vagy István? – merthogy Zsóka, Tatai Erzsébet is így, a vezeték- és keresztnévet természetes játékosággal változtatva használta. Még erre is kapunk felmentést a scrapbook 78-as szövegében.)

Kicsit lejjebb ereszkedem, és keresem a 2020-as munkákat. Az *ismert világ térképe*, *Játsszuk azt, hogy meghaltunk* és a „római rajzok”, fekete uszadékfák halomba rakva – minden folyamatos mozgásban. Meg is találok a képet emblematikusan kiegészítő szöveget (Memento mori): „Időnként a fakupacból néhány darabot napi sétám során a hídról a folyóba dobtam, majd újabb uszadékfákat gyűjtöttem. Így »modellem«, a halom fa állandó ugyan, mégis mindig változott. [...] újabb ecsetrajzokat készítettem.”

Az ismert világ, a térképtáj földlemezei egyszer csak lassú mozgásba kezdenek, és attól ismerősek, ahogy felbomló és összeálló valóságpreferenciáink ezt megengedik nekünk. A *Játsszuk azt...* egyesíti azt a három erjesztő tényezőt, amely köré a kiállítás és egy élet programja épül. Az anyag eloldódását (uszadékfa, bambusz, papír, efemerség), a módszer kiélesítését (játék és megint játék), amely felismeri magát egy életet rendező metaforában, a megtartó és felemelő erők szoros egymásrautaltságában. A bambuszrajz kimerevített akciója egy lágy modell, az aszimmetrikus sárkányok röppályája, a lélek suhanása vagy gubanc a hajban? A vonal

kalandozni indul, és a lány bambusz árnyéka a falon jelzi, hogy a dimenziók kitégítésének bodóczy alkímiájáról van szó. A nagyotál és a közelkép, a mozgás és az emlék tér-idő koordinátáinak meghajlításáról.

A kiállításról viszem magammal a scrapbookot, amely le is van pecsételve, mint a régi emlékkönyvek, hogy majd csak otthon nyisd ki. És megismétlődik ugyanaz, mint idejövet. Felülök a meleg áramlatra, amit ezúttal nem az aerodinamika, hanem a bambuszburorékba terelt emlékek hajtának. Család, neveltetés, iskolák, történelem, impressziók, amelyeknek nincs rendje és logikája, hacsak nem a kollázs-montázs elvben megnyilvánuló elbeszélői szabadság. Mindent szabad.

Azt is olvasom, hogy a scrapbook lapjait római élmények inspirálták. Róma a nagy várostudós szerint az a hely – mással is megesett –, amelyben az ember olyan változatos értékek között találja magát, hogy minden addig tanult és rögzült érték viszonylagossá válik. Segít letenni a cipelt terheket és tudatosítani meglévő értékeinket. Vagyis Róma a saját helyünkre tesz le. A „locus” persze csak szimbolikus hely, inkább egyfajta lebegés – mondja Bodóczy –, e lapok, emlékmembránok pedig a lebegés két irányba ható leképezései „a felfelé emelő új élmény és a múlthoz kötődés egyensúlyából”.

Egy kiállítás, amely nem ér véget a falnál, és megint csak, mint az elején: Bodóczy hangjának meleg árnyalatával olvasunk tovább, majd egy fenszíkron állunk, mindentől ugyanannyira, „hol végtelen az idő, a ragyogás és főként: ahol melegség vesz körül”.